

VAN PHÒNG USND T LANG SON	
Số: 2164	ĐẾN
Ngày: 08/7/16	Chuyên:

BÁO CÁO

**Kết quả thực hiện Chương trình phòng, chống
mua bán người 6 tháng đầu năm 2016**

Thực hiện Quyết định số 2546/QĐ-TTg ngày 31/12/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 và Kế hoạch số 06/KH-BCĐ ngày 11/01/2016 của Ban chỉ đạo 138/CP về chỉ đạo thực hiện Chương trình 130/CP năm 2016. Sáu tháng đầu năm 2016, các bộ, ngành thành viên và Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương đã kịp thời ban hành các chương trình, kế hoạch công tác triển khai và quán triệt đến cơ sở các chỉ tiêu, nội dung cụ thể sát với thực tế địa phương, kết quả như sau:

I. TÌNH HÌNH TỘI PHẠM MUA BÁN NGƯỜI

Tình hình hoạt động tội phạm mua bán người trên thế giới và khu vực tiếp tục diễn biến phức tạp, nhất là mua bán người và di cư trái phép từ Châu Á, Châu Phi và Trung Đông sang Châu Âu. Đến nay có trên 4 triệu người di cư trái phép sang Châu Âu. Theo đánh giá của Tổ chức Cảnh sát Hình sự quốc tế (INTERPOL) và Châu Âu, cứ 10 người di cư vào Châu Âu thì có 9 người là nạn nhân của các đường dây mua bán người xuyên quốc gia. Chỉ riêng 6 tháng đầu năm 2016 có trên 10.000 trẻ em tị nạn không có người thân đi cùng đã bị mất tích sau khi đến Châu Âu, có thể rơi vào tay các tổ chức tội phạm mua bán người. Tổ chức Y tế thế giới công bố mỗi năm có khoảng gần 10.000 ca ghép nội tạng trái phép có sự tham gia của các tổ chức tội phạm mua bán người. Riêng khu vực các nước Tiểu vùng sông Mê Kông được Liên hợp quốc đánh giá là điểm nóng về tội phạm mua bán người với các đường dây hoạt động xuyên quốc gia, khu vực¹.

Trong nước, toàn quốc xảy ra 174 vụ, với 232 đối tượng, lừa bán 351 nạn nhân², so với cùng kỳ năm 2015 giảm 13% về số vụ (174/200). Tuy nhiên, tội phạm mua bán người là tội phạm ẩn, một số vụ việc có dấu hiệu mua bán người khó khăn trong quá trình điều tra xử lý do nạn nhân không hợp tác khai báo và đối tượng phạm tội lẩn trốn ở nước ngoài. 6 tháng đầu năm 2016, nổi lên một số tình hình đáng chú ý:

- Xảy ra 148 vụ mua bán phụ nữ ra nước ngoài (sang Trung Quốc chiếm 75%), có sự cấu kết chặt chẽ giữa các đối tượng trong nước với các đối tượng người

¹ Thái Lan mở phiên tòa xét xử 88 bị cáo trong đó có 02 sỹ quan Cảnh sát với 500 nhân chứng liên quan đến vụ mua bán người; Lực lượng an ninh Malaysia bắt giữ 19 đối tượng mua bán người và làm giả hộ chiếu cho gần 500 người nhập cư; Bộ Nội vụ Đức điều tra vụ việc liên quan đến 550 trẻ em dưới 14 tuổi là nạn nhân của các vụ di cư bị bán cho tổ chức tội phạm mua bán người; Công an tỉnh Quảng Tây và Vân Nam, Trung Quốc trong 5 năm (2011-2015) bắt, xử lý hơn 1500 vụ, có đối tượng và nạn nhân liên quan đến người Việt Nam.

² Các tỉnh có số vụ mua bán người xảy ra nhiều: Lào Cai 12 vụ; Hà Giang 11 vụ; Sơn La 09 vụ; Nghệ An, Lạng Sơn, Lai Châu và Điện Biên mỗi địa phương 06 vụ...

nước ngoài lợi dụng khó khăn về kinh tế và sự nhẹ dạ, cả tin, mất cảnh giác của người dân hình thành những đường dây đưa người ra nước ngoài để lừa bán làm vợ dưới hình thức tổ chức xem mặt chọn vợ, kết hôn giả hoặc bán cho nhà hàng ép hoạt động mại dâm, cá biệt có nạn nhân là giáo viên trường Tiểu học (tỉnh Điện Biên).

- Tình trạng lừa bán trẻ em sang Trung Quốc, nhất là trong lứa tuổi học sinh diễn biến phức tạp³, các đối tượng lợi dụng sự quản lý lỏng lẻo của gia đình, nhà trường để tiếp cận, rủ rê, lôi kéo các em đi du lịch, mua sắm, lao động với thu nhập cao, sau đó tổ chức thành nhiều nhóm để vượt đường mòn sang Trung Quốc. Điển hình: Công an, Biên phòng tỉnh Quảng Ninh giải cứu 9/28 em học sinh bị dụ dỗ lừa đưa sang Trung Quốc để lao động trái phép.

- Hoạt động xuất cảnh trái phép ra nước ngoài lao động bất hợp pháp, đặc biệt sang Trung Quốc lao động thời vụ tăng mạnh sau Tết Nguyên đán 2016⁴ là nguồn phát sinh tội phạm mua bán người. Lực lượng chức năng đã triệt phá 11 đường dây lừa đảo xuất khẩu lao động⁵, các đối tượng cò mồi, môi giới đã thu tiền của hàng trăm người lao động và tổ chức xuất cảnh trái phép sang Trung Quốc, Lào, Campuchia; khi đến nước sở tại, chúng thu giữ giấy tờ tùy thân và bán cho các chủ sử dụng lao động để ép lao động cưỡng bức, quỵt tiền lương hay báo cơ quan chức năng nước sở tại kiểm tra, bắt giữ và đẩy đuổi, trục xuất về nước⁶. Một số đối tượng đưa người lao động xuất cảnh hợp pháp như du lịch, thăm thân, chữa bệnh... sau đó tổ chức trốn ở lại cư trú và lao động bất hợp pháp tại Nga, Hàn Quốc, Đài Loan, Malaixia⁷.

- Tình trạng thuê lao động là trẻ em tại các nhà hàng, quán karaoke, massage trá hình trong nội địa, sau đó cưỡng bức lao động, ép hoạt động mại dâm, điển hình như: Công an thành phố Hồ Chí Minh đã giải cứu 5 trẻ em (từ 15-17 tuổi) bị giam giữ trái phép và bắt lao động cưỡng bức ở quán phở tại thành phố Hồ Chí Minh; Công an tỉnh Bình Dương điều tra, giải cứu một phụ nữ bị bán cho nhà hàng ép hoạt động mại dâm tại Thị xã Dĩ An, tỉnh Bình Dương.

- Hoạt động mua bán nội tạng diễn biến phức tạp, các đối tượng tìm gặp những nạn nhân khó khăn về kinh tế có nhu cầu bán thận, thương lượng mua

³ Ngày 09/3/2016, Công an tỉnh Lào Cai ra quyết định khởi tố, bắt tạm giam đối tượng Tần Tả Mây (sinh năm 1993, trú tại huyện Phong Thổ, Lai Châu) lừa 05 em gái (sinh năm 2000, 2001) đang là học sinh lớp 9 đưa sang Trung Quốc bán.

⁴ Thống kê của lực lượng quản lý xuất nhập cảnh, tại các cửa khẩu biên giới đường bộ 6 tháng đầu năm có khoảng trên 150.000 lượt người sang Trung Quốc, Lào, Campuchia lao động thời vụ.

⁵ Thanh Hóa 05 vụ; Hòa Bình 03 vụ; Hà Tĩnh 02 vụ; Hà Nội, Quảng Bình, Lạng Sơn mỗi nơi 01 vụ. Ngày 24/02/2016, Công an tỉnh Thanh Hóa tạm giữ hình sự đối với đối tượng Nguyễn Văn Hào (sinh năm 1971, trú tại huyện Hậu Lộc, Thanh Hóa) về hành vi tổ chức đưa 47 người đi lao động trái phép sang Trung Quốc; Ngày 06/3/2016, tại khu vực Bến xe Yên Nghĩa, Công an thành phố Hà Nội phối hợp với Công an tỉnh Hòa Bình bắt quả tang đối tượng Quách Đức Thường (sinh năm 1977, trú tại huyện Mỹ Đức, Hà Nội) đang tổ chức đưa 19 người trốn đi nước ngoài trái phép. Cuối tháng 2/2016, Cơ quan An ninh điều tra tỉnh Hòa Bình khởi tố, bắt giam đối tượng Triệu Văn Thuận, sinh năm 1970 tại Cao Phong, Hòa Bình về hành vi tổ chức đưa 13 người xuất cảnh trái phép sang Trung Quốc.

⁶ Quý I/2016, Công an Trung Quốc đã trục xuất 930 lao động Việt Nam cư trú trái phép về nước.

⁷ Thống kê của các cơ quan chức năng có khoảng 15.000 lao động Việt Nam đang cư trú bất hợp pháp và làm việc tại Hàn Quốc; Cảnh sát Liên bang Nga bắt giữ hơn 200 người Việt Nam lao động và cư trú trái phép tại ngoại ô thủ đô Maxcova; Công an Cần Thơ khởi tố 02 vụ/04 đối tượng đưa 08 phụ nữ bán sang Malaixia; Công an Phúc Kiến (Trung Quốc bắt một nhóm người đưa 108 lao động Việt Nam xuất cảnh trái phép bán cho các nhà máy ở tỉnh Quảng Đông và Phúc Kiến).

với giá rẻ, làm giả giấy tờ hiến nội tạng sau đó bán cho những người bệnh cần tạng với giá cao⁸.

II. KẾT QUẢ CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG MUA BÁN NGƯỜI

1. Công tác chỉ đạo thực hiện

a) Bộ Công an với chức năng là Cơ quan Thường trực Chương trình 130/CP:

- Tham mưu cho Chính phủ tổng kết toàn quốc 05 năm Chương trình 130/CP giai đoạn 2011-2015 và ký Quyết định số 2546/QĐ-TTg ngày 31/12/2015 phê duyệt Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 và ban hành Kế hoạch số 15/KH-BCĐ ngày 19/01/2016 chỉ đạo thực hiện.

- Trình Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định 793/QĐ-TTg ngày 10/5/2016 phê duyệt “Ngày Toàn dân phòng, chống mua bán người” là ngày 30/7 hàng năm, Ban chỉ đạo 138/CP ban hành kế hoạch số 161/KH-BCĐ ngày 03/6/2016 để huy động các cấp, các ngành tổ chức triển khai thực hiện.

- Tham mưu cho Chính phủ hoàn thiện nội dung tổ chức hội nghị trực tuyến toàn quốc triển khai Chiến lược quốc gia phòng, chống tội phạm và quản trịệt Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020; ban hành Quyết định số 569/QĐ-TTg ngày 05/4/2016 và Quyết định số 873/QĐ-BCA ngày 17/3/2016 tặng bằng khen của Chính phủ, Bộ Công an cho các tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc trong công tác phòng, chống mua bán người giai đoạn 2011-2015.

- Tham mưu cho Ban chỉ đạo 138/CP ban hành Báo cáo số 451/BC-BCĐ ngày 18/12/2015 về tổng kết Chương trình 130/CP năm 2015 và Kế hoạch số 06/KH-BCĐ ngày 11/01/2016 chỉ đạo thực hiện Chương trình 130/CP năm 2016; sơ kết quý I/2016 (báo cáo số 832/BC-BCA ngày 24/3/2016) và chuẩn bị các báo cáo phục vụ các kỳ họp của Quốc hội, Chính phủ và công tác đối ngoại.

- Ban hành kế hoạch chỉ đạo và phối hợp với UBND 06 địa phương, gồm Lào Cai, Hà Giang, Lạng Sơn, Nghệ An, Quảng Ninh và Tây Ninh tổ chức triển khai chỉ đạo điềm của Chính phủ thực hiện Chương trình 130/CP (2016-2020), nhằm rút kinh nghiệm để chỉ đạo toàn quốc thực hiện.

b) Các Bộ, ngành thành viên Ban Chỉ đạo 138/CP

Các bộ, ngành thành viên Ban chỉ đạo 138/CP đã khẩn trương xây dựng, ban hành kế hoạch triển khai lồng ghép công tác phòng, chống mua bán người giai đoạn 2016-2020 và năm 2016 với nhiệm vụ của ngành mình bằng các nội dung, chỉ tiêu của Chương trình 130/CP đề ra. Các đơn vị chủ trì đề án, tiểu đề án thuộc Chương trình 130/CP đã ban hành kế hoạch và dự thảo đề án, tiểu đề án; tổ chức hội thảo, lấy ý kiến các bộ, ngành liên quan, các chuyên gia; thành lập Hội đồng để tổ chức thẩm định, phê duyệt và triển khai thực hiện⁹.

⁸ Ngày 15/01/2016, Công an thành phố Hà Nội đã hoàn tất kết luận điều tra vụ án “Làm giả giấy tờ để mua bán thận” và đề nghị Viện kiểm sát nhân dân cùng cấp truy tố bị can Trần Văn Hiệp (sinh năm 1971, trú tại quận Tây Hồ, Hà Nội, đã có 2 tiền án, 4 tiền sự). Theo tài liệu điều tra, Hiệp câu kết với Chánh (quen biết qua mạng Internet) tìm Trần Văn K (sinh năm 1990, trú tại huyện Đan Hùng, tỉnh Phú Thọ) đang gặp khó khăn về kinh tế nên có nhu cầu bán thận và thỏa thuận mua với giá 150 triệu đồng sau đó bán cho bà Nguyễn Thị X (trú tại thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định) giá 300 triệu đồng.

⁹ Các đơn vị chủ trì đề án: Bộ Công an (Tổng cục Cảnh sát, Tổng cục An ninh - A72, V19); Bộ Thông tin và Truyền thông; Trung ương Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam; Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội; Viện Kiểm sát nhân dân tối cao; Bộ Tư lệnh Bộ đội Biên phòng.

Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao tổ chức hội nghị toàn ngành triển khai Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 và quán triệt các điểm mới của Bộ Luật Hình sự, Bộ Luật tố tụng Hình sự trong điều tra, truy tố, xét xử tội phạm, trong đó có tội phạm mua bán người.

c) Ở địa phương

Tiếp tục kiện toàn Ban Chỉ đạo 138/tỉnh theo hướng sáp nhập các ban chỉ đạo thành Ban Chỉ đạo phòng, chống tội phạm, tệ nạn xã hội và xây dựng phong trào toàn dân bảo vệ ANTK do Chủ tịch hoặc Phó Chủ tịch UBND tỉnh làm Trưởng ban, đặt Cơ quan thường trực ở Công an. Kịp thời chỉ đạo xây dựng kế hoạch triển khai Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 và năm 2016 lồng ghép thực hiện Chiến lược quốc gia phòng, chống tội phạm; Chương trình phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và quán triệt đến cơ sở, trong đó nhiều tỉnh sớm ban hành kế hoạch như: Nghệ An, Hà Nội, Thái Nguyên, Lạng Sơn, Đồng Nai, Tuyên Quang, Đồng Tháp, nhất là đề ra chỉ tiêu cao trong đấu tranh chống tội phạm mua bán người (tỉnh Lào Cai).

2. Công tác truyền thông, giáo dục phòng ngừa

- Bộ Thông tin và truyền thông phối hợp với Trung ương Hội phụ nữ Việt Nam hoàn thiện dự thảo lấy ý kiến tham gia, tổ chức hội thảo hai miền Bắc, Nam Đề án 1 “Truyền thông phòng, chống mua bán người”; ban hành Quyết định 809/QĐ-TTTT ngày 18/3/2016 thành lập Hội đồng để tổ chức thẩm định, phê duyệt.

- Các cơ quan thông tin đại chúng đăng tải trên 250 lượt phóng sự, tin bài, bản tin trên các đài báo, cổng thông tin điện tử trung ương và các báo chuyên ngành địa phương về PCMBN, đặc biệt là trên loa phóng thanh ở cơ sở xã, phường, bản, làng... tuyên truyền chính sách, pháp luật về phòng, chống mua bán người với bình đẳng giới, hôn nhân gia đình, chăm sóc, bảo vệ trẻ em và cảnh báo các đối tượng xấu tung tin bắt cóc, chiếm đoạt trẻ em trên các trang mạng gây hoang mang dư luận, hoặc thông báo thủ đoạn của tội phạm như: lừa đảo xuất cảnh trái phép, lao động thời vụ, mua bán phụ nữ, trẻ em¹⁰.

- Công tác truyền thông tại cộng đồng được các bộ, ban, ngành và địa phương chú trọng, sự tham gia tích cực của các tổ chức quốc tế, tập trung vào các địa bàn trọng điểm nhằm nâng cao năng lực cho cán bộ làm công tác tuyên truyền ở cơ sở, giúp người dân, nhất là đối tượng có nguy cơ cao như: người trong độ tuổi lao động thiếu việc làm; phụ nữ có hoàn cảnh khó khăn muốn đi làm ăn xa; các em học sinh... cảnh giác trước thủ đoạn của tội phạm mua bán người với nhiều hình thức, biện pháp phong phú như: trực tiếp tuyên truyền tại cộng đồng, tổ chức các hội nghị, hội thảo, diễn đàn đối thoại chính sách, việc làm, tập huấn cho cán bộ các trung tâm giới thiệu việc làm¹¹...

¹⁰ Cơ quan truyền thông các địa phương: Nghệ An, Bắc Kạn, Thanh Hóa, Yên Bái, Lào Cai, Lạng Sơn, Hòa Bình... liên tục đưa tin, phóng sự cảnh báo tình trạng người lao động xuất cảnh trái phép sang Trung Quốc, Hàn Quốc, Đài Loan, Thái Lan, Lào, Malaixia.

¹¹ Ban chỉ đạo 138 huyện Hữu Lũng, Lạng Sơn chỉ đạo các sở, ban, ngành biên soạn 6 bộ tài liệu, cấp phát 350 bộ tài liệu, in, kẻ vẽ 25 băng rôn, 20 panô, tổ chức được 2 diễn đàn Công an lắng nghe ý kiến của nhân dân với 300 người tham gia; 577 cuộc tuyên truyền chuyên đề và lồng ghép về phòng, chống tội phạm, tệ nạn xã hội, xuất nhập cảnh cho trên 5.000 lượt người dân; ngành giáo dục huyện tổ chức tuyên truyền được 486 cuộc tại 81 trường học với tổng số gần 119.000 lượt cán bộ, giáo viên, nhân viên, học sinh và phụ huynh tham gia. Ngoài ra còn tổ chức cho 23.020 hộ gia đình ký cam kết không vi phạm pháp luật, tham gia tệ nạn xã hội; gọi hỏi, răn đe, giáo dục 05 đối tượng có tiền án về tội mua bán người, rà soát, xác minh đối với 1.276 công dân xuất cảnh sang Trung Quốc lao động thời vụ.

Điển hình: Trung ương Hội phụ nữ Việt Nam tổ chức hội thảo cho cán bộ hội phụ nữ các tỉnh phía Nam về nâng cao năng lực cán bộ hội tham gia quản lý nhà nước, phản biện xã hội về bình đẳng giới và phòng, chống mua bán người, phối hợp với Hội phụ nữ Tỉnh Hà Tĩnh tổ chức truyền thông tại cộng đồng về di cư lao động an toàn; Hội phụ nữ tỉnh Quảng Trị và tổ chức Di cư quốc tế (IOM), Trường tiểu học Đăkrong tổ chức diễn đàn trẻ em với phòng, chống mua bán người; Sở ngoại vụ 07 tỉnh biên giới phía Bắc tổ chức hội nghị giao ban đánh giá hiệu quả việc thực hiện các hiệp định, quy chế quản lý biên giới, chống xuất cảnh trái phép và phòng, chống mua bán người; Hội phụ nữ tỉnh Nghệ An phối hợp với tổ chức Hagar tổ chức buổi nói chuyện, giao lưu hướng dẫn cho chị em phụ nữ các biện pháp phòng, chống mua bán người, tiếp nhận và sàng lọc nạn nhân; Sở Tư pháp tỉnh Bắc Giang chọn 02 huyện có số người lao động thời vụ sang Trung Quốc nhiều là Yên Thế và Lục Nam để phổ biến, giáo dục pháp luật về phòng, chống mua bán người; Sở Lao động- Thương binh và xã hội các tỉnh Quảng Bình, Đồng Tháp, Tây Ninh tổ chức nhiều hội thảo với các đơn vị liên quan về xác định các nguy cơ mua bán người trong lĩnh vực đưa người Việt Nam đi lao động ở nước ngoài.

- Cơ quan thường trực Chương trình 130/CP phối hợp với các Bộ, ngành, tổ chức quốc tế nghiên cứu xây dựng, hoàn thiện 02 Bộ tài liệu tập huấn liên ngành về phòng, chống mua bán người; bảo vệ nạn nhân trong quá trình điều tra, truy tố, xét xử các vụ mua bán người và tổ chức tập huấn liên ngành cho cơ quan thường trực các địa phương về 02 Bộ tài liệu trên.

3. Công tác điều tra, truy tố, xét xử tội phạm mua bán người

Bộ Công an tổng kết Cao điểm tấn công trấn áp tội phạm trước, trong và sau Tết Nguyên đán Bính Thân 2016 theo Điện số 618/ĐK-HT¹²; Triển khai Kế hoạch số 1052/KH-C41 ngày 06/4/2016 thực hiện Cao điểm tấn công, trấn áp tội phạm mua bán người trên phạm vi toàn quốc (từ ngày 01/5-31/7/2016); Tổ chức Hội nghị triển khai Cao điểm phòng, chống tội phạm mua bán người với Trung Quốc, Campuchia và Lào, trọng tâm là: kịp thời trao đổi thông tin, phối hợp rà soát, đấu tranh với các đường dây, đối tượng có tiền án, tiền sự, môi giới cò mồi đưa người xuất cảnh trái phép ra nước ngoài lao động thời vụ; các đối tượng thường xuyên qua lại biên giới, có người thân ở nước ngoài, các chủ chứa gái mại dâm; kinh doanh các dịch vụ nhạy cảm như nhà nghỉ, nhà hàng karaoke, chứa chấp lao động trái phép ở khu vực biên giới; Tổ chức Hội nghị giao ban và ký biên bản ghi nhớ hợp tác phòng, chống tội phạm mua bán người giữa Cảnh sát Hình sự Việt Nam với Cảnh sát Hoàng gia Malaixia năm 2016; Tuyên truyền, khuyến khích người dân cung cấp các thông tin liên quan, nghi vấn về tội phạm mua bán người theo đường dây nóng (số điện thoại: 069.2344037, 069.2344103) của Cục Cảnh sát Hình sự.

6 tháng đầu năm 2016, lực lượng Công an, Biên phòng đã điều tra, khám phá 153 vụ, bắt 202 đối tượng¹³.

¹² Công an các tỉnh biên giới giáp Campuchia đấu tranh triệt xóa 02 đường dây tổ chức đưa người xuất cảnh trái phép sang Campuchia, Thái Lan lao động bất hợp pháp.

¹³ Lực lượng Công an bắt, khởi tố 91 vụ, 158 đối tượng; Lực lượng Biên phòng bắt, khởi tố 62 vụ, 44 đối tượng.

- Viện kiểm sát các cấp đã truy tố 72 vụ/136 bị can (trong đó: 54 vụ/91 bị can về tội mua bán người, 18 vụ/45 bị can về tội mua bán, đánh tráo hoặc chiếm đoạt trẻ em).

- Tòa án nhân dân các cấp thụ lý 97 vụ, 182 bị cáo mua bán người để xét xử theo thủ tục sơ thẩm; đã giải quyết xét xử 77 vụ với 139 bị cáo (đạt tỉ lệ 79,4%)¹⁴; tổ chức 11 phiên tòa xét xử lưu động tại một số địa phương trọng điểm.

Các địa phương đạt kết quả khá là: Nghệ An, Lai Châu, T.p Hồ Chí Minh, Hà Nội, Lào Cai, Sơn La, Cần Thơ, Hòa Bình, Hà Giang, Tây Ninh.

4. Công tác tiếp nhận, hỗ trợ nạn nhân bị mua bán trở về

Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội tổ chức hội thảo 03 miền lấy ý kiến về dự thảo Đề án 3 “Tiếp nhận, xác minh, bảo vệ và hỗ trợ nạn nhân bị mua bán” thuộc Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020.

- Tổng kết thí điểm sử dụng đường dây nóng về phòng, chống mua bán người, trong 03 năm hoạt động (từ tháng 7/2012 đến tháng 03/2016) đã tiếp nhận gần 6.000 cuộc gọi cung cấp thông tin liên quan đến nạn nhân bị mua bán, nghi bị mua bán, trong đó có trên 500 cuộc gọi đến từ các nước như: Trung Quốc, Ma-lai-xi-a, Đài Loan...¹⁵. Riêng 6 tháng đầu năm 2016, đường dây nóng đã thực hiện tư vấn, cung cấp thông tin cho 1.355 cuộc gọi liên quan đến phòng, chống mua bán người; phối hợp với các bộ, ngành tổ chức Lễ kỷ niệm 25 năm ngày Việt Nam phê chuẩn Công ước quyền trẻ em, đánh giá kết quả công tác bảo vệ, chăm sóc và phòng, chống mua bán, lạm dụng trẻ em.

- Đôn đốc, hướng dẫn Sở Lao động - Thương binh và Xã hội các tỉnh, thành phố ban hành kế hoạch tiếp nhận, hỗ trợ nạn nhân bị mua bán, nhất là hỗ trợ thủ tục pháp lý cho các trường hợp là con của nạn nhân bị mua bán trở về; duy trì các hình thức hỗ trợ tại cộng đồng, Trung tâm, nhà tạm lánh, Nhóm tự lực...; Hoàn thiện báo cáo đánh giá chính sách, pháp luật về bảo vệ, hỗ trợ nạn nhân của Việt Nam trong cộng đồng các nước ASEAN và khuyến nghị các nội dung nâng cao hiệu quả công tác này.

6 tháng đầu năm 2016, các đơn vị chức năng đã xác minh, giải cứu, tiếp nhận 234 nạn nhân (trong đó: Cơ quan đại diện ngoại giao ở nước ngoài xác minh, tiếp nhận 45 trường hợp; lực lượng Công an, biên phòng giải cứu, tiếp nhận 189 trường hợp), hầu hết nạn nhân tiếp nhận được hỗ trợ ban đầu; trên 80 % nạn nhân có nhu cầu được kịp thời hỗ trợ, như: tư vấn tâm lý, khám sức khỏe, trợ giúp pháp lý; nhiều nạn nhân được trợ cấp khó khăn, học nghề, tạo việc làm, ổn định đời sống hòa nhập cộng đồng.

5. Công tác xây dựng, hoàn thiện và phổ biến giáo dục pháp luật

- Bộ Tư pháp, Bộ Công an tham mưu cho Chính phủ cùng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao trình Quốc hội khóa XIII thông qua Bộ Luật hình sự và Bộ Luật Tố tụng hình sự sửa đổi năm 2015; Trình Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định 272/QĐ-TTg ngày 19/02/2016 ban hành Kế hoạch triển khai thi hành Bộ Luật

¹⁴ 17 bị cáo phạt tù từ 15 năm đến 20 năm; 37 bị cáo phạt tù từ 7 năm đến 15 năm; 63 bị cáo phạt tù từ 3 năm đến 7 năm; 12 bị cáo phạt tù từ 3 năm trở xuống.

¹⁵ Tại An Giang (đầu số 18008077) và Hà Giang (đầu số 18001282) kết nối với tổng đài 18001567 tại Hà Nội.

Hình sự; biên soạn tài liệu phục vụ quán triệt, tập huấn hướng dẫn Hội đồng phổ biến giáo dục pháp luật địa phương đẩy mạnh công tác tuyên truyền các quy định mới, trong đó có phần liên quan tội phạm mua bán người.

- Bộ Công an trình Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định số 371/QĐ-TTg ngày 09/3/2016 triển khai thi hành Bộ Luật Tố tụng Hình sự năm 2015; nghiên cứu xây dựng và hội thảo hoàn thiện Đề án 4 “*Hoàn thiện pháp luật và theo dõi thi hành chính sách pháp luật về phòng, chống mua bán người*” thuộc Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020; phối hợp với Bộ Quốc phòng có kế hoạch tuyên truyền, quán triệt và tổ chức tập huấn chuyên sâu trong toàn lực lượng về các bộ luật trên.

- Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội tham mưu cho Chính phủ trình Quốc hội khóa XIII thông qua Luật Trẻ em gồm 7 chương, 106 điều (thay thế Luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em số 25/2004/QH11), có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01 tháng 7 năm 2017, trong đó quy định giữ nguyên độ tuổi trẻ em là người dưới 16 tuổi.

- Tòa án nhân dân tối cao tổ chức hội nghị phổ biến các điều luật liên quan đến xét xử tội phạm mua bán người cho đội ngũ cán bộ Thẩm phán của Tòa án nhân dân tại 30 địa phương trọng điểm.

- Trung ương Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam biên soạn cẩm nang “*Luật pháp, chính sách về phòng, chống mua bán người; phòng, chống bạo lực gia đình và bình đẳng giới*” để in ấn, phát hành phục vụ tập huấn cho các cấp Hội trên toàn quốc.

6. Hợp tác quốc tế

a). Ban hành Quyết định số 1543/QĐ-BCA ngày 27/4/2016 phê duyệt Đề án 5 “*Hợp tác quốc tế về phòng, chống mua bán người*” Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020; ban hành kế hoạch và tổ chức hội nghị triển khai thực hiện; ký Quyết định số 1863/QĐ-BCA-C41 (ngày 26/5/2016) và Quyết định số 1639/QĐ-BCA-C41 (ngày 27/5/2016) về kiện toàn Ban chủ nhiệm Đề án 5 và Quy chế hoạt động của Ban chủ nhiệm.

b). Về hợp tác song phương

Bộ Công an chủ trì phối hợp với các bộ, ngành tham mưu cho Chính phủ tăng cường hợp tác song phương về phòng, chống mua bán người, nổi bật:

+ Tổng kết 05 năm thực hiện Hiệp định Việt Nam- Trung Quốc về hợp tác phòng, chống mua bán người; thông qua kế hoạch hợp tác giai đoạn 2016-2020 (tổ chức ngày 29/4/2016 tại Trung Quốc); Ban chỉ đạo 138/CP ban hành kế hoạch số 142/KH-BCĐ và Quyết định số 1773/QĐ-BCA ngày 20/5/2016 về kiện toàn Nhóm công tác liên ngành thực hiện Hiệp định Việt Nam - Trung Quốc giai đoạn 2016-2020.

+ Ban hành Kế hoạch 268/KH-BCĐ, Kế hoạch số 384/KH-BCĐ, Quyết định 6881/QĐ-BCA và Quyết định số 7377/QĐ-C41 ngày 16/12/2015 về việc thành lập Ban soạn thảo, Tổ biên tập và tổ chức điều tra, khảo sát toàn quốc về tình hình tội phạm mua bán người và các đối tượng khác có liên quan sang

Malaixia, phục vụ nghiên cứu xây dựng Hiệp định Việt Nam- Malaixia về hợp tác phòng, chống mua bán người.

+ Ban hành kế hoạch 297/KH-BCĐ, Quyết định số 196/QĐ-BCA, Quyết định số 267/QĐ-C41 ngày 22/01/2016 về thành lập Ban soạn thảo, Tổ biên tập nghiên cứu xây dựng Biên bản Ghi nhớ hợp tác song phương giữa Việt Nam và Vương Quốc Anh về phòng, chống mua bán người.

+ Ban hành Kế hoạch 267/KH-BCĐ, Quyết định 6880/QĐ-BCA ngày 15/12/2015 kiện toàn Nhóm công tác liên ngành thực hiện Hiệp định hợp tác song phương giữa Việt Nam - Lào về phòng, chống mua bán người giai đoạn 2016-2020.

c). Hợp tác đa phương về phòng, chống mua bán người

- Tham mưu cho Chính phủ ký tham gia Công ước ASEAN và Kế hoạch hành động ASEAN về phòng, chống mua bán người, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em; hoàn chỉnh các thủ tục phê chuẩn và xây dựng kế hoạch triển khai thực hiện.

- Tổng kết công tác COMMIT Việt Nam năm 2015 và ban hành Kế hoạch số 354/KH ngày 29/02/2016 về các hoạt động COMMIT Việt Nam năm 2016.

- Tổ chức các đoàn ra, đón đoàn vào, tiếp và làm việc với các tổ chức quốc tế nhằm trao đổi thông tin, chia sẻ kinh nghiệm và xây dựng cơ chế hợp tác trong phòng, chống tội phạm; phòng, chống mua bán người¹⁶.

- Các cơ quan đại diện ngoại giao ở nước ngoài kịp thời nắm tình hình, phát hiện, giải cứu nạn nhân, bảo vệ quyền lợi hợp pháp của công dân Việt Nam; duy trì kênh thông tin với Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ nhằm chia sẻ thông tin, kết quả và nỗ lực của Việt Nam trong công tác phòng, chống mua bán người và tham gia báo cáo TIPR năm 2016.

d). Các địa phương biên giới tăng cường hợp tác với các cơ quan chức năng Trung Quốc, Campuchia, Lào về trao đổi thông tin, duy trì đường dây nóng, giao ban, trao đổi đoàn các cấp, phối hợp điều tra, bắt giữ, chuyển giao tội phạm, giải cứu, trao trả nạn nhân, phối hợp tuần tra chung, chống di cư xuất cảnh trái phép; tăng cường kiểm tra, kiểm soát các cơ sở kinh doanh dịch vụ nhạy cảm, nhà nghỉ khu vực giáp biên giới..., không để tội phạm mua bán người lợi dụng hoạt động. 6 tháng đầu năm 2016 có trên 600 lượt thông tin trao đổi liên quan đến tội phạm mua bán người. Các bộ, ngành, địa phương chủ động ký kết, triển khai nhiều đề án, dự án do các tổ chức quốc tế, tổ chức phi chính phủ tài trợ tại Việt Nam.

¹⁶ Đoàn công tác trao đổi thông tin, tình hình có liên quan đến phòng, chống mua bán người; tìm hiểu chính sách pháp luật để xây dựng cơ chế phối hợp trong đấu tranh chống tội phạm mua bán người tại Cộng hòa Liên bang Nga, Vương quốc Anh, Cộng hòa Pháp, Cộng hòa Liên bang Đức; Hội nghị triển khai Công ước ASEAN (tại Indonesia); Hội nghị xác định tiêu chí nạn nhân chung giữa ASEAN và COMMIT (tại Malaixia); Hội nghị Ban chỉ đạo COMMIT khu vực thống nhất các hoạt động năm 2016 (tại Thái Lan); Diễn đàn trong khuôn khổ tiến trình Bali về phòng, chống mua bán người (tại Thái Lan); Hội nghị SOMTC về phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia (tại Indonexia); Hội quốc tế lần thứ 7 các quan chức cấp cao ngành an ninh về tội phạm xuyên quốc gia và di cư bất hợp pháp (tại Liên bang Nga); Trung ương Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam tiếp và làm việc với Hội liên hiệp phụ nữ nước Cộng hòa DCND Lào để chia sẻ thông tin về phòng, chống mua bán người và hỗ trợ nạn nhân bị mua bán trở về.

III. NHẬN XÉT, ĐÁNH GIÁ

1. Ngay sau khi Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định 2546/QĐ-TTg ngày 31/12/2015 phê duyệt Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020, Quyết định số 793/QĐ-TTg ngày 10/5/2016 về lấy ngày 30/7 hàng năm là “Ngày toàn dân phòng, chống mua bán người” các bộ, ngành và địa phương quan tâm chỉ đạo, kiện toàn Ban chỉ đạo, sớm ban hành kế hoạch và tổ chức hội nghị triển khai đến cơ sở. Đặc biệt các đơn vị chủ trì 05 Đề án thuộc Chương trình 130/CP đã khẩn trương xây dựng Đề án, Tiểu đề án, thành lập Hội đồng tổ chức thẩm định, phê duyệt và ban hành kế hoạch triển khai thực hiện.

Công tác tuyên truyền phòng, chống mua bán người được triển khai mạnh mẽ, các ngành: Thông tin - truyền thông, Phụ nữ, Công an, Biên phòng, Văn hóa Thể thao và Du lịch, Viện kiểm sát, Tòa án nhân dân, Mặt trận tổ quốc và các tổ chức thành viên đã kịp thời phản ánh về chính sách pháp luật, các phương thức, thủ đoạn mới của tội phạm mua bán người gắn với từng địa bàn và nhóm đối tượng cụ thể; xây dựng, nhân rộng nhiều mô hình, câu lạc bộ, các trung tâm tư vấn... về phòng, chống mua bán người chuyên sâu và lồng ghép hiệu quả; đẩy nhanh tiến độ điều tra, truy tố, xét xử các vụ án mua bán người, đặc biệt liên ngành Công an, Viện kiểm sát, Tòa án các cấp đã tổ chức nhiều phiên tòa xét xử lưu động tại các địa bàn trọng điểm nhằm răn đe tội phạm và phát động quần chúng nhân dân tham gia. Hợp tác quốc tế được tăng cường, nhất là hợp tác với lực lượng chức năng Trung Quốc, Campuchia, Lào, Malaixia trao đổi thông tin, phối hợp điều tra, bắt giữ tội phạm mua bán người, xác minh, giải cứu, trao trả nạn nhân...tội phạm mua bán người được kiềm chế, giảm 13% số vụ so với cùng kỳ 6 tháng đầu năm 2015.

2. Tuy nhiên, tình hình tội phạm mua bán người tiếp tục diễn biến phức tạp, nhất là tình trạng mua bán trẻ em (trong đó có học sinh, sinh viên) xảy ra nhiều ở các địa phương phía Bắc, trong khi vẫn còn một số ngành chưa thực sự vào cuộc (ngành giáo dục và đoàn thanh niên), công tác nắm tình hình tội phạm mua bán người và các đối tượng khác liên quan còn yếu, chưa kịp thời phát hiện để đề xuất cấp ủy chính quyền có giải pháp phòng ngừa, ngăn chặn, nhất là: Tình trạng phụ nữ, trẻ em bị lừa bán ra nước ngoài làm vợ, ép hoạt động mại dâm xảy ra ở nhiều tỉnh, thành phố phía Nam; tình trạng xuất cảnh trái phép ra nước ngoài lao động thời vụ nguy cơ bị mua bán người tăng ở các tỉnh phía Bắc và Bắc Miền Trung. Công tác tiếp nhận, hỗ trợ nạn nhân, nhất là các trường hợp phụ nữ bị bán ra nước ngoài được giải cứu trở về nước mang theo con lai chưa được giải quyết dứt điểm về các thủ tục pháp lý gây bức xúc trong dư luận...

IV. CÔNG TÁC TRỌNG TÂM 6 THÁNG CUỐI NĂM 2016

1. Tham mưu cho Chính phủ, Ban Chỉ đạo 138/CP tổ chức hội nghị trực tuyến toàn quốc quán triệt Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 (lồng ghép với Chiến lược quốc gia phòng, chống tội phạm) và sơ kết Chương trình 130/CP 6 tháng đầu năm 2016. Các bộ, ngành thành viên Ban chỉ đạo 138/CP chủ trì các Đề án, tiểu đề án thuộc Chương trình 130/CP tổ chức thẩm định, phê duyệt và ban hành kế hoạch triển khai giai đoạn 2016-2020 (xong trong quý III/2016).

2. Bộ Công an chủ trì phối hợp với Bộ Thông tin Truyền thông, Trung ương Hội liên hiệp Phụ nữ Việt Nam và các bộ, ngành thành viên, UBND các địa phương tổ chức các hoạt động hưởng ứng “Ngày toàn dân phòng, chống mua bán người” (ngày 30/7) theo chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Quyết định số 793/QĐ-TTg ngày 10/5/2016, nhằm huy động sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và người dân tham gia.

3. Bộ Thông tin và truyền thông phối hợp với Trung ương Hội liên hiệp Phụ nữ Việt Nam và các bộ, ngành thành viên chỉ đạo các cơ quan thông tấn báo chí xây dựng chuyên trang, chuyên mục các tin bài, phóng sự, phim tài liệu, đăng phát các thông điệp...; tăng thời lượng, tần suất đưa tin về phòng, chống mua bán người. Đẩy mạnh các hoạt động truyền thông tại cộng đồng như: tập huấn, hội thảo, nói chuyện chuyên đề lồng ghép với hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao; xây dựng nhân rộng các mô hình, câu lạc bộ nhằm tạo sự lan tỏa và thu hút quần chúng nhân dân tham gia phòng, chống mua bán người.

4. Bộ Tư pháp phối hợp Bộ Công an, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao và các bộ, ngành liên quan có kế hoạch triển khai, quán triệt các Bộ luật theo quyết định của Thủ tướng Chính phủ; đánh giá tác động của Luật Phòng, chống mua bán người, kiến nghị giải pháp nâng hiệu quả thi hành và hoàn thiện Luật.

5. Bộ Công an chỉ đạo lực lượng Công an phối hợp với Biên phòng các cấp đẩy mạnh công tác điều tra cơ bản, nắm chắc tình hình, hoạt động tội phạm mua bán người và các đối tượng khác có liên quan tại các tuyến và địa bàn trọng điểm; thu thập tài liệu, chứng cứ, xác lập chuyên án, tổ chức đấu tranh bóc gỡ triệt để, nhất là truy bắt những đối tượng chủ mưu cầm đầu, môi giới cò mồi tại các đường dây tội phạm mua bán người, đưa người xuất cảnh trái phép xuyên quốc gia, quốc tế; triển khai hiệu quả và tổng kết 03 tháng Cao điểm tấn công trấn áp tội phạm mua bán người trên toàn quốc (từ 01/5 đến 30/7/2016). Phối hợp chặt chẽ với Tòa án, Viện kiểm sát các cấp đẩy mạnh tiến độ điều tra, truy tố, xét xử các vụ án mua bán người; thống nhất lựa chọn vụ án điển hình để xét xử lưu động tại các địa phương trọng điểm nhằm răn đe tội phạm và phát động phong trào quần chúng.

Tổ chức sơ kết chỉ đạo điểm của Chính phủ và báo cáo kết quả thực hiện Chương trình 130/CP năm 2016 tại 06 tỉnh: Lào Cai, Hà Giang, Lạng Sơn, Nghệ An, Quảng Ninh và Tây Ninh để rút kinh nghiệm trên toàn quốc.

6. Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội phối hợp với Bộ Công an và các bộ, ngành, địa phương tổ chức tổng điều tra, rà soát nạn nhân bị mua bán giai đoạn 2011-2015 để đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác này; nghiên cứu, xây dựng cơ chế chuyên tuyến nạn nhân và thực hiện quy trình về hỗ trợ nạn nhân hòa nhập cộng đồng; tổ chức khảo sát, đánh giá các mô hình hỗ trợ nạn nhân bền vững, hiệu quả để nhân rộng.

7. Hợp tác quốc tế về phòng, chống mua bán người

- Bộ Công an chủ trì phối hợp với các bộ, ngành đẩy nhanh tiến độ xây dựng, đàm phán, ký kết Hiệp định hợp tác song phương giữa Việt Nam và Malaixia và Biên bản Ghi nhớ giữa Việt Nam - Vương Quốc Anh về phòng, chống mua bán người.

- Tổ chức tổng kết 10 năm thực hiện Hiệp định Việt Nam - Campuchia giai đoạn 2005- 2015 và thống nhất kế hoạch ưu tiên giai đoạn 2016-2020; triển khai Kế hoạch thực hiện Hiệp định Việt Nam - Trung Quốc giai đoạn 2016-2020.

- Tổ chức Hội nghị thường niên Việt Nam - Thái Lan, Việt Nam - Lào nhằm đánh giá kết quả thực hiện Hiệp định và Quy trình chuẩn về xác minh, xác định nạn nhân bị mua bán (tổ chức tại Việt Nam).

- Triển khai Đề án 5 “Hợp tác quốc tế trong phòng, chống mua bán người” giai đoạn 2016-2020 và năm 2016.

- Bộ Ngoại giao phối hợp với Bộ Công an và các bộ, ngành liên quan khẩn trương trình cấp có thẩm quyền phê chuẩn và tổ chức triển khai thực hiện Công ước ASEAN và Kế hoạch hành động ASEAN về phòng, chống mua bán người; tăng cường trao đổi thông tin, duy trì kênh thông tin với các nước, các tổ chức quốc tế về những nỗ lực của Việt Nam trong phòng, chống mua bán người, nhất là phối hợp với Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ tham gia góp ý về Báo cáo tình hình mua bán người trên thế giới năm 2016 (TIPR 2016) phân liên quan đến Việt Nam.

- Các Bộ, ngành thành viên Ban Chỉ đạo, các địa phương biên giới căn cứ chức năng nhiệm vụ triển khai các Điều ước, các kế hoạch hợp tác tăng cường trao đổi thông tin, kịp thời phối hợp giải quyết các vụ việc liên quan đến mua bán người.

8. Ban Chỉ đạo 138/CP thành lập các đoàn liên ngành kiểm tra, hướng dẫn nhằm đánh giá tình hình, kết quả và đề xuất các giải pháp thực hiện công tác phòng, chống mua bán người năm 2016 lồng ghép với Chỉ thị, Nghị quyết của Đảng, Quốc hội, Chính phủ về công tác phòng, chống tội phạm.

Các Bộ, ngành, địa phương căn cứ vào tình hình hoạt động tội phạm mua bán người và nhiệm vụ được giao, lập dự toán kinh phí thực hiện Chương trình 130/CP năm 2017./.

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Xuân Phúc, Thủ tướng Chính phủ (để b/c);
- Đ/c Trương Hòa Bình, Phó Thủ tướng Chính phủ, Trưởng BCD 138/CP (để b/c);
- Đ/c Bộ trưởng Bộ Công an (để b/c);
- Các Bộ, ngành thành viên BCD 138/CP (để p/h chỉ đạo);
- Các thành viên CQTT Chương trình 130/CP (để t/hiện);
- BCD 138/tỉnh, T.p trực thuộc TW (để chỉ đạo t/hiện);
- Các Tổng cục, Vụ, Cục thuộc BCA (để t/hiện);
- Lưu: VT, C41(C42) (150b).

**KT. TRƯỞNG BAN
PHÓ TRƯỞNG BAN**

**THỦ TRƯỞNG BỘ CÔNG AN
Thượng tướng Lê Quý Vương**